

Zpráva předsedy bývalého Národního Výboru.

Ot. sjezdu Jednoty Č. S. P. S. v St. Paul, Minn.

Čtení bratři!

V devátém sjezdu Jednoty Č. S. P. S., odbývaném v Cedar Rapids, Iowa, v červnu 1891, přijato bylo usnesení, aby sjezd zvolil 15 bratrů a pověřil je mocí i právem sbírati příspěvky k účelům a podnikům, jejichž dalším rozvoji národnosti naší naše všeobecné zájmy co Čechů amerických by vyžadoval, kteří by měli moc a právo vše podnikat, co by náležitě prováděti u celé Jednoty naší v národním ohledu vyžadovalo.

Tento národní Ústřední výbor aby zodpověden byl sjezdem Č. S. P. S. a byl ním opět volen, však v případě uprázdnění místa v mexisjezdě, aby doplněval se sám. Výbor tento zvolen byl dle státní a sice jak následuje: Z Minnesota J. H. Štěpán. Z Ohio, Václav Šnajdr. Z Iowa, L. J. Palda a Bohumil Šimek. Z Nebrasky, Jan Rosický. Z Illinois, F. B. Zdráhok a J. V. Matějka z Texasu, I. J. Gullis. Z Missouri, Anton Klobasa. Z New Yorku, W. V. Wojtíšek, Jos. Wirth a Hynek Opitz. Z Wisconsinu, Karel Jonáš. Z Pennsylvania F. Choura. Ze So. Dakoty J. V. Teibel.

Výbor tento odbýval ihned po sjezdu ustavující schůzi a zvolil za prozatímní úředníky L. J. Paldu co předsedu a B. Šimka co tajemníka. Po usnesení, aby odbýván byl sjezd dne 26. listopadu 1891 v Chicagu, ponecháno prozatímním úředníkům, aby učinili potřebné kroky agitační.

Na základě těchto usnesení odbýval se v Chicagu dne 26. listopadu 1891 první sjezd tohoto Národního Ústředního Výboru, jehož z 15 zvolených zástupců zúčastnilo se 9 a sice: Karel Jonáš z Racine, Wis., F. B. Zdráhok a J. V. Matějka z Chicaga, Vác. Šnajdr z Clevelandu, W. V. Wojtíšek z New Yorku, Ant. Klobasa ze St. Louisu, Lev J. Palda ze Cedar Rapids, prof. B. Šimek z Iowa City, a J. Rosický z Omahy. J. Štěpán z Nové Prahy zaslal do pis, v němž žádal, aby Robert L. Pitte zastupoval jej co náhradník a podobně J. Wirth z New Yorku ustanovil Max Kirchmana za svého náhradníka. Oba náhradníci byli k sjezdu připuštěni, tak že zasedalo 11 členů.

Prvním předmětem úvahy byla otázka, zdali nebylo by patřičným a náležitým, aby Národní Ústřední Výbor rozšířen tak, aby nalezly v něm místa všechny vrstvy Čechův amerických a po delší debatě přijato bylo následovně usnesení:

„Vzhledem k tomu, že výbor tento jest tělesem utvořeným jednotou Č. S. P. S. na základě usnesení minulého sjezdu, jest komise toho náhledu, že ku změně svému ve sbor zastupující též jiné jednoty jest zapotřebí schválení řádů Č. S. P. S. a proto předkládá výbor následující zprávu k přijetí: Budiž usneseno, že národní ústřední výbor, uznávaje za dobré rozšířiti se tak, aby byl skutečným národním zastoupením Čechoslovánů amerických, předkládá bratrstvu Č. S. P. S. ku schválení návrh tento:

Usnesení sjezdu Č. S. P. S. ze dne 29. června, týkající se Národního Výboru, opravuje se následovně:

1. Národní Ústřední Výbor sestává z 15 členů, volených na sjezdu Č. S. P. S. a z takového počtu zástupců jiných českých jednot a sborů v Americe, stojících ve slušném poměru k počtu členů jejich, na jakém se výbor ten s úředními zástupitelstvy jejich shodne; tito pak zástupci mohou voleni býti na sjezdu jednot, neb ve výroční schůzi sborů těch, aneb mohou jmenováni býti od hlavních, čili národních úřadoven jejich.

2. Kdykoli některé místo se uprázdní, neb některý člen nepřítomen jest, Národní Ústřední Výbor oprávněn jest náhradníka buď zvoliti, aneb náhradníka ustanoveného přijmouti.

3. Národní Ústřední Výbor odpověden jest sjezdem národních jednot, které zastupuje a povinen jest předložiti jim přecennou zprávu o svém jednání.

4. Národní Ústřední Výbor oprávněn jest organizovati se uvnitř a přijmouti stanovy neb pravidla jednací v mezích tohoto základního usnesení.

5. Národní Ústřední Výbor jest oprávněn jmenovati příspěvkářů a čestné členy dle pravidel, na kterých se ustanoví.

6. Toto usnesení nabyvá platnosti v den národního dítčůvzásluhy r. 1892. Toto usnesení přijato bylo jednoduše a na základě jeho a v očekávání že se mu dojísta dostane schválení Jednoty Č. S. P. S., sestaveny byly stanovy pro Národní Výbor. V těchto vytknut byl úhel:

1. Pečovati o rozšiřování působení o pravém stavu politických i společenských poměrech v Čechách i na Moravě, jakož i mezi námi zde, mezi lidem americkým a vypracování klamných a nepravých ponětí a náhledů o lidu českém. — 2. Pobízení přistěhovalců české ku nabytí občanství amerického. — 3. Pobízení přistěhovalců, aby učili se znáti jazyk anglický, i zachovávali dle možnosti řeč českou. — 4. Podporování sňatí se obchodních styků mezi zemí českou a Spojenými Státy. — 5. Pečování o poučování a prospěch přistěhovalců českého ve věcech osadních, živnostenských i obchodních. — 6. Sestavování a doplňování archiv pro statistiku i dějiny českého národního živlu v Americe. — 7. Podporování vydávání spisů anglických o národu českém a jeho dějinách a povzbuzování anglické překlady z české literatury. — 8. Za členy prohlášení všichni zástupci, zvolení sjezdem Č. S. P. S. v Cedar Rapids, Iowa, i všichni zástupci jiných jednot, jež by účely Národního Výboru podporovaly a sice v témž poměru, jako Jednota Č. S. P. S., totiž z 700 členů jeden zástupce. Dále přispívajícími členy prohlášeni jednotlivci přispívající \$5.00 ročně, aneb spolky k jednotám nenáležící a přispívající \$10 ročně. Čestnými členy měly býti jednoty, kteréž složí desíletý příspěvek ročně najednou. Volba zástupců ponechána jednotlivcům. Úřadnictvo sestaveno: předseda, náměstek, pokladník, zápisník a knihovník, voleni vesměs na dobu jednoho roku. Sjezdy měly se odbývati každoročně a každá jednotka měla platiti jízdné svým vyslančům do sjezdu. Od všech jednot očekávalo se, že přispívají budou k účelům ve stanovách vytknutým, v obnosu, rovnajícím se nejméně 10 ctů ročně za každého člena.

Program působení Národního Výboru sestaven byl jak následuje:

1. Abychom působili k tomu, by zřízena byla v Praze informační kancelář, která by spojenému americkému tisku dodávala o snahách a udalostech ve vlasti zprávy nepřiznivým předpokladem nezkalené. Když nebylo by lze jinak, nechtě kancelář tato podporována neb v celku vydržována jest z fondu Národního Výboru.

2. By Národní Výbor objednal z Čech původní životopis J. A. Komenského, buď v české neb anglické řeči, nepřesahující arch tiskový a postaral se o uveřejnění téhož v některém rozšířeném anglickém měsíčníku v březnovém čísle roku následujícího, v době to třistaleté památky narození Komenského.

3. Založení a vydávání anglického listu s českou tendencí, jakmile prostředky dovolí, jehož redaktor by byl sekretářem a knihovníkem výboru.

4. Prozkoumání rukopisů českých dějin pana Vickerse a paní Allisové

a péle o jich uveřejnění, jestli budou spůsobitelní.

5. By se zvolil výbor z občanů chicagských, který by postaral o místo, jakož i zbudování příslušného pavilonu na světové výstavě pro vystavovatele ze zemí koruny české.

6. Založení a udržování knihovny, obsahující všechny spisy v anglickém i českém jazyku, týkající se národnosti české, jakož i Slovanstva vůbec a založení archivu pro statistiku a dějiny Čechů v Americe. (Převzeté.)

Zpráva předsedy školního výboru v Clarkson, Neb.

(Jelikož v minulých letech bylo mi na mnoze vyčítáno, že přednesl jsem svou výroční zprávu toliko v řeči anglické a že znášná část občanů pro neznalost řeči té jí nerozuměla, proto uznal jsem za vhodné tentokrát uvést ji taktéž česky a sice ve sloupcích Pokroku Zapadu ještě před výroční schůzí, tak aby ti občané, jimž na ní záležel, mohli ji posouditi v čas a pak ve schůzi své jednání zaříditi tak, jak za dobré uznají.)

Přímé: — Jako předešlá léta, tak i tentokrát, při ukončení lhůty mého úřadování, uznal jsem za vhodné předložiti Vám zprávu ohledně práce vykonané školním výborem během minulého roku, jakož i poukázati na poměry s naší školou souvisící. Nečinm tak k vůli sobě, toho není mi zapotřebí, ale mám za to, že podobné zprávy měly býti ve výročních schůzích předkládány od předsedů přede mnou a zdali toto činěno nebylo, že tedy moji nástupci v budoucnosti příkladem mým budou se řídit.

Veřejnosti, tuším, na tom záleží, neb záležeti by mělo, aby znala činnost svých úředníků, kteří byli pověřeni úkolem správy naší školy řídit.

Podrobně uváděti vše, co během minulého roku školní výbor vykonal, nemohu, an vyžadovalo by to mnoho času. V ohledu tom odkazuji ty, kdož ptáji by si činnost výboru prozkoumati blížeji, na jeho zápisky, jež přístupny jsou každému. Tolik ale dovoluji si tvrditi, že výbor snažil se úkol svůj správně plniti, jak mu povinnost kázala. Měsíční schůze, na nichž řídil školu p. C. J. Wertz zároveň se podílel, byly správně odbývány, jakož i návštěvy školy, dle usnesení před třemi roky na mě odporučení přijatého, členové výboru konali, což mělo jak na učitele tak i žáky dobrý účinek. Odporučoval bych, by toto pravidlo i na dále bylo zachováno.

Jelikož každá obec, zákonitý sbor a společnost vůbec, má-li pořádek v ní panovati, musí se ustanovit na jakýchsi pravidlech, jichž každý dobrý občan pro blaho celku s ochotou má uznávati, proto uznal školní výbor za nutné, upravit školní řád, ustanovující práva a povinnosti školního výboru, učitelů, žáků, jakož i samých rodičů. Tento řád čili pravidla, byly schváleny ve schůzi školního výboru v minulém srpnu a po vydání jich tiskem v knižkovém formátu, každé rodině byl jeden exemplář udělen. Čeho nyní žádouco jest, aby tyto pravidla na dále všestranně byly šetřeny a plněny těmi, jichž hlavně se týkají.

Barvení školy zevnitř i uvnitř započaté po ukončení vyučování v červnu minulého roku bylo dokončeno před počátkem vyučování v měsíci září a nyní svým vzezřením mile lahodí oku všech, kdož na ni pohlédnou. Objednan velký nový papír k její ozdobě pro dny národních svátků, kdežto ostatní dny po dobu vyučování vlaje nad školou papír menšího rozměru. Pozemek školní též počiná nabývati tvaru malého háje, an stromky před rokem zasazené od té doby značně v vzrůstu pokročily. Ty, jenž se neujaly, nechť výbor vykopati a nahraditi jich tohoto jara jinými. Doufejme, že v málo letech dočkáme se toho, že školní naše budova bude okrášlena pěkným stromovím.

Během posledního roku podatiho se školnímu výboru rozšířiti hranice našeho distriktu v značném rozměru. Tak získali jsme osmdesát akřů pro náš distrikt od distriktu číslo 48, 80 akřů od distriktu číslo 52, hranicích s našim distriktem v okrese Colfax a 200 akřů od distriktu číslo 29 v okrese Stanton.

Máme za to, že vzhledem k zapotřebí školní budovy rozšířiti a proto jest žádouco, by již nyní byl brán stetel pro ten případ na chromalčován potřebného kapitálu.

Stav finanční jest velmi otešený, neboť v rokův pokladníka nalezá se obnos přes \$1,300. Co nejlepšího při tom jest, že až úkostiivě svobodný pokladník pan J. M. Mandil, penze distriktu náležející, může vyplatit každou hodinu na požádání, ani ani centu k svému osobnímu prospěchu neužívá, stále jest pamětliv zákonitěho v tom ohledu ustanovení.

Doba školního vyučování trvala 10 měsíců, dle ustanovení posledního distriktního schůze. Na základě třleté zkušenosti v úřadě, přišel jsem k tomu přesvědčení, že doba tato měla by býti o jeden měsíc zkrácena, tak aby s vyučováním započalo se o dva týdny později a o dva týdny opět dříve aby bylo skončeno, ne-li doposud se děje.

V udaném čase bývají světnice školní z polu prázdné a proto taktéž výlohy za onu dobu jsou zcela zbytečné. Hlavně v oddělení vyšší třídy nedostoupí v některém dnu počet žactva na 15.

Učitelé, jež výbor pro minulé období školní zjednal, byli C. J. Wertz, co ředitel a slečna Rosalie Kovářková. První vyučoval vyšší, druhá nižší oddělení žáků, s dobrým úspěchem. Tato však každý pátek odpoledne vyučovala dospělejším dětkám v české řeči. (An opatření toto se stanoviska národního jest pro nás příliš důležitě) doufám pevně, že i v budoucnosti školní výbor bude jej zachovávat, bez ohledu na to, zdali by ono nepatrné procento jinonárodních spoluobčanů v tomto distriktu, s pravidlem tím souhlasilo, neb ne. Právo a moc jest na straně naší, záležel na vůli.)

Ostatní města v okrese a většina venkovských distriktů, mají již své učitelé zjednané pro příští období. Uznávám za prospěšné, pro náš distrikt i učitele, by stávající pravidlo: „jednati učitele, až nový člen výboru jest zvolen“, bylo změněno a budoucně, aby výbor starý v měsíci červnu sly učitelské zaopatřil. Měsíce července neb srpna jest pro to doba poněkud pozdní. V tom čase nejlepší učitelové mají již místa opatřená a zbývají pak jenom sly slabší. A naši učitelové taktéž nemají žádnou jistotu před volbou nového člena, zdali znovu budou zjednáni neb nikoli, v kterémžto posledním případě mnohdy utrpí značnou újmu při vyhledávání místa nového, jsouce nuceni vzíti to, co ještě ze zbytků škol zůstalo neobsazeno.

Maje k tomu právo, mohl bych nyní výbor v tomto případě již učiniti odporučovanou změnu a učitele zjednati; nechtěl jsem však, by krok ten byl učiněn a sice proto, že by se mnohý mohl domýšlet, že chtěl jsem by volili se učitelové dle mojí vůle. Čeho bych si dovolil odporučiti občanům, kterým na škole a jejím řázení záležel, jest, aby si vždy volili do školního výboru muže spůsobilé a ochotné povinnost své správně plniti a kteří aspoň poněkud anglicky dovedou mluvit. Takoví však jsou hodni též odměny za svou práci pro distrikt konanou.

Návštěva žáků byla v minulém období poněkud nepravidelná a to hlavně v měsících prosinci a lednu, následkem černého kašle, nfmž mnoho z žáků bylo střeženo a pak v září a nyní v červnu, kdy mnozí rodičové dětkám svým návštěvu školy odpra-

ji, přidruživce jich k rozmanitým domácími pracím, čímž ovšem dítě na školním vzdělání volně strážiti trpí a tělesně mu roditelové tím ovšem rovněž neprospekují. Pokud dítě svým věkem do školy náleží, tam jest proň jedině místo k působení, by důvěrně učilo. Práce a starosti o životě své potřebě nadejdou až o věku dospělejších. Jsme otrocky práce sami, nevtrháme toto jeho tělo na dětky v útlém jejich věku.

V posledním období navštěvovalo naši školu několik žáků ze vzdálenějších distriktů. Rodiče jejich snad mají za to, že když jich ubytují v svých přátel v městě, že tím již stanou se oprávněnými k používání výhod v místní škole. Jest to omyl, neboť podle státních zákonů toliko děti skutečných obyvatel v distriktu mohou školu naší navštěvovati, aneb oněch občanů, kteří do naší školy mají blíže a mohou tedy použiti výhod dle ustanovení školního zákona k návštěvě nejbližší školy jejich dětek oprávněují. Žáci ze vzdálenějších distriktů, chtějí-li výhod školy naší užívati, musí ale platit školné.

Proto bych odporučoval, by každý žák do jiného distriktu přisťahov, byl připuštěn do naší školy jenom tehdy, když školnímu řediteli odezdá vysvědčení od předsedy a zápisníka školního výboru, jak odstavce č. 10 školních pravidel stanoví.

Jako vždy dříve, opětně opakují, aby rodičové školy větší pozornosti věnovali a neobtěžovali si občasně ji navštívit a přesvědčiti se o pilnosti a chování se dětek a jejich pokroku. Vždyť škola s domácími křibem tak v blízkém stojí poměru.

Návštěva rodičů ve škole jest tak milá a povzbuzující pro žactvo i učitele v jejich práci, z čehož dobrý výsledek vyplývá jak pro školu, tak též i rodiče. Jestli škola příliš důležitým ústavem v lidské společnosti, který hoden jest naší pozornosti a sledování jakým způsobem se vyvíjí a pokračuje. Ve škole budování jest základ pro život nové společnosti lidské a nám proto musí na tom záležeti, aby tento byl dobrý, by z něho vyplýval zisk a zdar jak jednotlivci, tak i národu a vlasti.

Fr. J. Lepša, předseda škol. výboru.

Sbírky ve prospěch nešťastných krajanů v St. Louis.

Longwood, Neb., 14. červ. Ve schůzi Československého vzdělávacího spolku Jan Amos Komenský dne 7. června odbývané, podán taj. spolku, Fr. Mašínem, návrh, ku podniknutí sbírky ve prospěch nešťastných St. Louiských krajanů. Ihned zahájena sbírka, která vynesla \$4.25. Dále projevena soustrast nešťastným krajanům a po té zvolen předseda spolku p. Ig. Klíma k podniknutí další sbírky mezi krajanými v Ord, která vynesla \$10.80, což činí v celku \$15.05. Frank Mašín, taj. Ignác Klíma, před.

- Sbírka p. Ig. Klímy v Ord, Neb.: Fr. Misko, Ord, \$3; Vác. Misko, Ord, \$1.50; Vác. Holoun, Ord, 30c.—Po \$1: Jos. Mašín, F. J. Dvořák; po 50c: J. J. Beránek, M. Veverka, L. Beran, Jos. Novotný, Jos. Pečinka, A. R. Bouda; po 25c: Jan Koupal, Jos. Rozhon, A. Dvořák, J. W. Beran.— Celkem\$10.80
- Sbírka Vzděl. spolku J. A. Komenský: J. A. Komenský \$1. Po 50c: Vác. Čech, Jos. Kláš, Fr. Vodehnal st., Fr. Mašín; po 25c: K. Černík, Jan Klíma, Tom Vodehnal, Jos. Drobný, Fr. Adámek st., celkem 4.25
- Mary Garman, Bur Oak, Kas. předplatné P. Z. 1.00
- Jos. Matoušek, Esbon, Kans., předplatné P. Z. 1.00
- Nejmenovaní, Dunlap, Neb... 2.00
- John Husák, Atkinson, Iowa, předpl. P. Z. 1.00
- Vác. Kokoška, Seston, Ill., předpl. P. Z. 1.00
- Sl. L. Klotz, Ashland, Neb... 50
- Jos. Richter, Dewese, Neb... 1.00
- Jos. Valouch, Noble, Okl. T., 1.00

Celkem\$23.55
Odesláno dřívě\$108.40
Dnes odesláme 23.55
Celá sbírka\$131.95

Vymknutí působí nám bolest tak dlouhou, dokud nepoužijeme Olej sv. Jakuba, jenž bolest úplně odstraní.